

Sociologie-onderwijs voor niet-sociologen

In zijn jaarrede op 30 september vorig jaar heeft de voorzitter der Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst, Dr. I. A. van Goor, de betekenis van de sociologie voor de geneeskunde geschetst. Hij heeft daaraan mede de wens verbonden, dat aan de medische studenten onderwijs in de sociologie zal worden gegeven, „om hen onder meer wetenschappelijk te kunnen voorbereiden op hun taak in de verhouding arts-patiënt”, aldus de tekst volgens het verslag in Medisch Contact nr. 40/1966.

Deze wens, zo welkom zij is en zo vererend zij klinkt, is zomin de enige van deze aard als gemakkelijk te honoreren. Van alle sociale wetenschappen is de sociologie de meest aanspreekbare gebleken, zowel naar geleverde producten als naar de wil bij haar beoefenaren om anderen te dienen. Sociologie wordt niet alleen bijgebracht aan politicologen, psychologen, cultureel antropologen, sociaal geografen of economen, zij dient ook als keuzegerecht voor juristen, historici, theologen, planologen, bouwkundigen en ingenieurs van allerlei kunde, en medici. Zij is blijkbaar, sterk en zwak moment in haar bestaan, voldoende algemeen vor-

mend. Zij bouwt mee aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid der academici, waaraan onlangs Dr. J. M. M. de Valk zijn openbare les heeft gewijd.

De socioloog kan deze wens van zo velen even moeilijk uit de weg gaan als tot ieders tevredenheid vervullen. Het lijkt daarbij zonder meer ongewenst van de gedachte uit te gaan, dat elke opleiding de daarbij passende sociologische doortimmering dient te krijgen in de gedaante van een speciale docent of stafmedewerker, die in verband van deze andere opleiding het sociologisch gezichtpunt vertegenwoordigt. Dat is de vorm van de totale uitverkoop, waarvoor Dahrendorf de term „Nebenfach par excellence” heeft gebezigd. Evenmin is het andere uiterste gewenst, waarbij de sociologen slechts hun eigen bedrijf aan onderwijs en research beheren en daarin anderen toelaten, voor zover de plaatsruimte en de arbeidscapaciteit zulks gedogen. Dreigt de eerste oplossing de socioloog al te zeer het uitzicht op een eigen sociologie als geordend geheel van eigensoortige kennis te doen verliezen, de tweede zou hem al spoedig beroven van de onontbeerlijke voeding van maatschappelijk relevante gegevens en problematiek.

De roep om sociologie voor derden doet de socioloog telkens weer terugkeren naar een hernieuwde poging, de reikwijdte van de eigen arm te bepalen. Nu de sociologische studierichting in de sociale faculteit verzekerd is, ligt het voor de hand daar vandaan de mogelijkheden en beperkingen te specificeren.

Deze krijgen dan alras strategische betekenis: Wanneer gij sociologie van ons wenst te betrekken, voor Uw onderwijs of research-doeleinden, verschaf ons dan vrije entree in Uw bedrijven, help ons bij het op gang brengen van ons onder-

zoek in Uw sociale context, en laat U vanuit ons eigen adres bedienen. Wij kunnen U geen wetenschappelijke inzichten bieden als de relevante problemen ons niet worden ontsloten en verliezen onze didactische nuttigheid voor U wanneer wij niet telkens uit de voeding van eigen keuken nieuwe krachten kunnen putten. Wij zouden onze beschikbaarheid voor U verliezen, als wij „totus tuus” zonder restrictie in praktijk zouden brengen. Gun ons derhalve een stuk productieve weerbarstigheid; dan vaart er wel bij.